

ผลกระทบต่อประเทศไทย

ภายหลังสหรัฐอเมริกา ยกเลิกการปิดล้อมทางเศรษฐกิจ ต่อเวียดนาม

1. ภูมิหลัง

1.1 รัฐบาลสหรัฐฯ โดยประธานาธิบดีคลินตัน ได้ประกาศยกเลิกมาตรการปิดล้อมทางเศรษฐกิจ (Embargo) ต่อเวียดนามเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2537 หรือตรงกับวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2537 ของเวียดนาม ทั้งนี้การแถลงยกเลิกมาตรการดังกล่าวไม่ได้หมายความว่า เป็นการสถาปนาความสัมพันธ์ในระดับปกติระหว่างรัฐบาลทั้งสองประเทศ

1.2 รัฐบาลสหรัฐฯ และเวียดนามได้ตกลงที่จะเปิดสำนักงานผู้แทนรัฐบาลทั้งสองฝ่ายขึ้นในทั้งสองประเทศ ซึ่งทางการสหรัฐฯ แจ้งว่า เพื่อให้ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ค้างค้ำอยู่ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับทหารอเมริกันที่สูญหายไปช่วงสงครามและปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน นอกจากนั้นสำนักงานผู้แทนของสหรัฐฯ ในเวียดนาม

*ดร.ไพศาล มะระพฤกษ์วรรณ

ก็จะทำหน้าที่ช่วยเหลือแก่ชาวอเมริกันที่เดินทางเข้าไปยังเวียดนามด้วย

1.3 ในวันเดียวกันกระทรวงการต่างประเทศเวียดนามก็ได้ออกแถลงการณ์ตอบสนองโดยทันทีต่อการประกาศยกเลิกมาตรการข้างต้นของรัฐบาลสหรัฐฯว่า รัฐบาลเวียดนามยินดีต่อเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการแสดงถึงนิมิตหมายที่ดีและนับเป็นก้าวสำคัญต่อการที่จะพัฒนาฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลทั้งสองประเทศต่อไปรวมทั้งจะช่วยให้เกิดความคืบหน้าในการเจรจาปัญหาที่ค้างอยู่ได้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเท็จจริง

2.1 ความเคลื่อนไหวของวงการธุรกิจภายหลังจากเลิก Embargo

*นักวิชาการพาณิชย์ กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ : Doctor of Philosophy in Management Adamson University , Philippines.

สำหรับความเคลื่อนไหวของวงการค้าธุรกิจ ในเวียดนามนั้น นับว่าเป็นไปด้วยความคึกคักเนื่องจากเป็นที่แน่ชัดแล้วว่ามาตรการปิดล้อมทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ที่มีต่อเวียดนามได้ถูกยกเลิกแล้ว ดังนั้นโดยทันทีที่มีการประกาศยกเลิกมาตรการดังกล่าว ปรากฏว่ามีความเคลื่อนไหวที่สำคัญในวงการธุรกิจเวียดนาม เช่น

- บริษัทอเมริกันเอ็กซเพรสได้เซ็นสัญญากับธนาคารเวียดนามคอมแบงก์ของเวียดนามเพื่อร่วมดำเนินธุรกิจบัตรเครดิตในวันที่ได้มีการประกาศยกเลิกมาตรการดังกล่าว

- บริษัทแป๊ปซี-โคล่า ได้วางจำหน่ายในตลาดเวียดนามทันที แต่บริษัทโคคา-โคลา ได้มีการลงนามสัญญาร่วมลงทุนกับบริษัทเวียดนามก่อนหน้านี้แล้ว (โดยผ่านสาขาโคคา-โคลา ในสิงคโปร์ และประเทศไทย)

จากทัศนคติของวงการที่เกี่ยวข้องได้ตั้งข้อสังเกตว่า ต่อไปนี้บทบาทของบริษัทอเมริกันและญี่ปุ่นทั้งในด้านการค้าและการลงทุนในเวียดนามจะเป็นที่น่าจับตามองอย่างยิ่ง สำหรับสหรัฐฯ นั้นคาดว่าจะเข้าไปมีบทบาทในอุตสาหกรรมหนักและธุรกิจบริการเป็นส่วนใหญ่ โดยบริษัทอเมริกันอาจได้เปรียบในด้านอศัยบทบาทของชาวเวียดนามโพ้นทะเลที่ทำงานอยู่กับบริษัทอเมริกันเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะช่วยนำธุรกิจและสินค้าของอเมริกันเข้าสู่ตลาดเวียดนามได้เป็นอย่างดี

ส่วนญี่ปุ่นนั้นจากข้อจำกัดเกี่ยวกับมาตรการการปิดล้อมทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ที่ทำให้บทบาทของบริษัทญี่ปุ่นในเวียดนามค่อนข้างจำกัดและอยู่ในลำดับที่สี่หลังกว่าประเทศอื่นๆ หลายประเทศ แต่ก็เป็นที่ทราบดีว่าบริษัทญี่ปุ่นได้เข้าไป

เตรียมสำรวจข้อมูลและดูช่องทางทางการค้าและการลงทุนเป็นเวลานานแล้ว ดังนั้นในด้านศักยภาพและความพร้อมของบริษัทญี่ปุ่นจึงนับว่าค่อนข้างสูง ทำให้เป็นที่คาดว่าหมายว่าญี่ปุ่นจะสามารถเลื่อนขึ้นมาอยู่ในอันดับแนวหน้าในการเข้าไปดำเนินการและลงทุนในประเทศคู่ค้าอันดับหนึ่งของเวียดนามในระยะเวลาอีกไม่นานนี้

2.2 ความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของเศรษฐกิจเวียดนาม

เวียดนามได้มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องในช่วง 5 ปีที่ผ่านมารวมทั้งได้มีการปรับนโยบายด้านเศรษฐกิจและการค้าให้กว้างขวางมากขึ้นสามารถดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศเข้าไปลงทุนมากขึ้นเป็นลำดับ การขยายตัวทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มสูงขึ้น ประกอบกับทรัพยากรธรรมชาติยังอุดมสมบูรณ์ ทำให้เวียดนามมีศักยภาพพอควรในการปรับตัวต่อการยกเลิก Embargo ของสหรัฐฯ เนื่องจากปัจจัยหลายประการ คือ

1) จุดเด่นของเศรษฐกิจเวียดนาม

ในปัจจุบันเวียดนามประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในการที่สามารถบรรเทาปัญหาเงินเฟ้อได้อย่างมาก (ในปี 2530 มีมากกว่าร้อยละ 700) และได้สร้างความมั่นคงให้ระบบการเงินได้สำเร็จ อัตราเงินเฟ้อลดลงเหลือเพียงร้อยละ 67 ในปี 2534 ประมาณร้อยละ 5 ในปี 2536 (ไทยประมาณร้อยละ 4) สำหรับการฝากเงินภายในซึ่งไม่เคยมีมาเลยหลายปี เวียดนามก็สามารถมีอัตราฝากเงินประมาณร้อยละ 12 ของ GDP ในปัจจุบันจำนวนของการลงทุนเพิ่มขึ้นเป็นลำดับจากร้อยละ 12 ในปี 2534 เป็นร้อยละ 45 ของ GDP ในปี 2536 จำนวนการลงทุนทั้งหมดในปัจจุบันมีส่วนแบ่งของแหล่งที่

มาภายในมากกว่าร้อยละ 60

แม้ว่าจะต้องประสบกับวิกฤตการณ์ต่าง ๆ มากมาย แต่เวียดนามก็สามารถรักษาอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้อย่างน่าพอใจ ในขณะที่การเติบโตของ GDP ในปี 2529-2533 มีเพียงร้อยละ 5 แต่ในปี 2534-2536 กลับเพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 7.3(ประเทศไทยร้อยละ 8 ในปี 2536) ซึ่งมีอัตราการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 13.2 ภาคเกษตรกรรมร้อยละ 4.7 และภาคบริการร้อยละ 10 และรายได้ประชากรต่อหัว GDP เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 5

ในด้านภาคการส่งออก เวียดนามได้เร่งการเข้าสู่ตลาดใหม่ ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และยุโรปตะวันออกมากขึ้น เป็นผลให้มีอัตราการเติบโตของการส่งออกประมาณร้อยละ 20 ก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการส่งออกและการนำเข้ามากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ยังได้เข้ามาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องด้วยจำนวนเงินทุนเฉลี่ย 2 เท่าต่อปี จากปี 2531 จนถึงปี 2536 ได้มีการอนุมัติโครงการลงทุน 699 โครงการด้วยเงินลงทุน 7 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในจำนวนนี้เป็นของคนไทย 33 โครงการ นอกจากนี้ Donor Conference on Vietnam ที่ก่อตั้งเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2536 ณ กรุงปารีสก็ได้อนุมัติเงินจำนวน 1.8 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพื่อให้เวียดนามกู้ยืม นอกจากนี้เวียดนามยังได้รับความช่วยเหลือด้านเงินกู้จากทั้ง ADB, IMF, World Bank และ UNDP ด้วยเช่นกัน และได้มีการเจรจาของประเทศต่าง ๆ ในเรื่องการยกให้และการกำหนดหนี้สินของเวียดนามแสดงถึงความสำเร็จของนโยบายเปิดประเทศของเวียดนามซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก

ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

นอกจากนั้นจากการสำรวจของ EXIM Bank ของญี่ปุ่นได้จัดอันดับความน่าสนใจด้านการลงทุนในเวียดนามไว้อันดับ 4 รองจากจีน สหรัฐฯ อินโดนีเซีย ตามลำดับโดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งทางด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมควบคู่กันไป

นอกจากนั้น เวียดนามยังมีปัจจัยเกื้อหนุนทางเศรษฐกิจหลายประการที่ประเทศไทยไม่ควรมองข้ามในฐานะตลาดส่งออก/นำเข้าและฐานการลงทุน คือ

- **ทรัพยากรมนุษย์** เวียดนามมีประชากร 74 ล้านคน ซึ่งมีอัตราผู้รู้หนังสือร้อยละ 85 และคนในวัยทำงาน 35 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นแรงงานที่มีทักษะ 32 ล้านคน และมีผู้จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาและสูงกว่าอุดมศึกษาประมาณ 7 ล้านคน

- **อาหาร** เวียดนามสามารถผลิตอาหารเพื่อการบริโภคภายในประเทศได้อย่างเพียงพอตั้งแต่ว่าปี 2531 และได้ส่งออกข้าวประมาณปีละ 1-2 ล้านตันต่อปี เริ่มจากปี 2532 และเริ่มเป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทยเนื่องจากมีต้นทุนการผลิตและค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่า

- **แหล่งท่องเที่ยว** เวียดนามจัดได้ว่ามีแหล่งท่องเที่ยวที่อุดมสมบูรณ์มากแห่งหนึ่ง ทั้งโบราณสถาน ธรรมชาติ และหาดทรายที่สวยงาม

- **พลังงาน** เวียดนามมีน้ำมันและก๊าซธรรมชาติสำรองประมาณ 30-37 พันล้านบาร์เรล และมีก๊าซธรรมชาติสำรองประมาณ 7 พันล้านคิวบิกฟุต โดยปัจจุบันมีกำลังการผลิตก๊าซธรรมชาติได้ประมาณ 1.2 แสนบาร์เรลต่อปี นอกจากนี้เวียดนามยังมีถ่านหิน Anthracite มากกว่า 2.3 พันล้านตัน

และสามารถผลิตถ่านหินได้ประมาณ 6 ล้านตันต่อปี รวมทั้งมีการสร้างสถานีพลังงานไฮโดรลิก 2,000 เมกกะวัตต์ ที่ Hoa Binh แล้ว และได้เริ่มสร้างที่ Yala ที่มี ความสามารถผลิตได้ 700 เมกกะวัตต์

- **ทรัพยากรทางทะเล** เวียดนามมีชายฝั่ง ยาวถึง 3,000 กิโลเมตร ทำให้ธุรกิจประมงมีอนาคต ที่ยาวไกล แต่ยังมีขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการแปรรูปอาหาร

- **ทรัพยากรแร่ธาตุ** นอกจากถ่านหินแล้ว เวียดนามยังมีแร่อลูมิเนียมสำรองประมาณ 4 พัน ล้านตัน ถ่านหิน Apatite สำรอง 1.7 พันล้านตัน แร่ เหล็กสำรอง 1 พันล้านตัน (เหมือนแร่เหล็ก Thack Khe 700 ล้านตัน) ตะกั่ว 7.3 หมื่นตัน และแร่อื่น ๆ เช่นทอง และหินมีค่า เป็นต้น

- **นโยบายต่างประเทศ** เวียดนาม มีนโยบายเป็นมิตรกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกในเรื่อง ผลประโยชน์ร่วมกัน

- **นโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่าง ประเทศ** เวียดนามส่งเสริมการลงทุนจากต่าง ประเทศในสาขาอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรม น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ โครงสร้างพื้นฐาน โครงการพัฒนาการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมอาหาร ทะเลและเกษตร การผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าสินค้าเพื่อการส่งออก และการทำเหมืองแร่ เช่น ถ่านหิน เหล็ก อลูมิเนียม เป็นต้น

2. จุดด้อยของเศรษฐกิจเวียดนาม

เวียดนามยังมีจุดด้อยด้านการแข่งขันทางการค้าหลายด้านที่จำเป็นต้องเร่งปรับปรุงตัวเอง เช่นโครงสร้างพื้นฐานของเวียดนามยังไม่ดีพอ การขาดแคลนงบประมาณของรัฐ การผลิตและกิจกรรมธุรกิจไม่เพียงพอ มีการแข่งขันน้อย โดยเฉพาะด้าน

เศรษฐกิจมีการลงทุนไม่เพียงพอเท่าที่ควร รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนจากต่างประเทศ ขาดการจัดการด้านธุรกิจและขาดกฎระเบียบและคำสั่งในหลาย ๆ พื้นที่ และยังมีปัญหาสังคมที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขเป็นเวลานาน เช่น อัตราการเติบโตของประชากรสูงประมาณร้อยละ 3 อัตราการว่างงานสูงประมาณร้อยละ 8 อัตราคนจนสูงประมาณร้อยละ 25 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

โดยสภาพทั่วไป ภายใน 10-15 ปีเวียดนาม คงยังไม่สามารถหันไปพัฒนาอุตสาหกรรมหนักหรือเทคโนโลยีสูงได้ เพราะข้อจำกัดทางด้านแรงงานที่มีมากโดยมีประชากรเพิ่มขึ้นประมาณปีละ 1.2 ล้านคน

นอกจากนั้นการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการขยายตัวของ GDP ประมาณร้อยละ 7-8 จะต้องใช้เงินทุนสูงถึง 40,000 ล้านเหรียญสหรัฐฯ สำหรับในช่วงปีปัจจุบันถึงปี 2542 จึงเป็นปัญหาสำคัญต่อการปรับตัวของเวียดนามในขณะนี้

3. แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ

เวียดนามได้มีนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้หลุดพ้นจากการเป็นประเทศด้อยพัฒนาหลายแนวทาง ดังนี้

- เพิ่มอัตราการขยายตัวของ GDP เป็น 2 เท่าภายใน 10 ปี (2534-2543)

- สนับสนุนการพัฒนาด้านประมง ป่าไม้ และเกษตร ปฏิบัติตามนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างจริงจัง มีนโยบายเศรษฐกิจสู่โลกภายนอกเพื่อความทันสมัยเพื่อให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมพัฒนาบริษัทขนาดเล็กและขนาดกลางที่มีอัตราความยืดหยุ่นทางโครงสร้างเศรษฐกิจและผลตอบ

แทนสูง ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานกระตุ้นและสนับสนุนธุรกิจภาคเอกชนให้มีการกระจายสาขาธุรกิจมากขึ้น

- พัฒนาเขตเศรษฐกิจสำคัญ ๆ เช่น ไฮจิ-มินห์ Bien Hoa, Vung Tau Area, ไฮฟอง Hon Gai Area และ Da Nang ให้มีการขยายตัวด้านอุตสาหกรรมและการบริการมากกว่า 1.5-2 เท่าของพื้นที่ทั่วไป

- เพิ่มการส่งออกเป็น 6-7 เท่าตัวภายใน 10 ปี (2543) โดยให้ความสำคัญของตลาดประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเดียวกับเป็นอันดับแรก

- พัฒนากฎหมายสำหรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและกลไกการวางแผนพร้อมกับการปรับระบบการเงินและการธนาคารใหม่ให้สอดคล้องกับตลาด สร้างปัจจัยที่เหมาะสมต่อการเติบโตและความมีประสิทธิภาพสูงของเศรษฐกิจ และปฏิรูประบบบริการของรัฐ

4) การพัฒนาเมืองสำคัญ

นอกจากนโยบายด้านเศรษฐกิจแล้วรัฐบาลเวียดนามยังได้ส่งเสริมให้มีการกำหนดพื้นที่ส่งเสริมการลงทุนในเมืองสำคัญ ๆ ดังนี้

กรุงฮานอย ไฮฟองและปริมณฑล

- รัฐบาลส่งเสริมมาก การเจรจาง่ายกว่าเมืองอื่น และอาจได้รับสิทธิพิเศษ รวมทั้งได้รับในประเภทการลงทุนที่ตรงตามความต้องการของรัฐ กล่าวคือ

- มีแหล่งพลังงานเพียงพอ
- ค่าแรงและค่าใช้จ่ายถูกกว่าภาคใต้

ร้อยละ 10-15

- ใกล้กับตลาดจีนตอนใต้ซึ่งเป็นตลาดใหญ่ และมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูง

- ความหนาแน่นของประชากรมีสูง แม้ว่ากำลังซื้ออาจจะต่ำ แต่เนื่องจากรัฐให้ความสำคัญต่อเขตนี้ กำลังซื้อจึงมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นในอนาคต

ไฮจิ-มินห์และปริมณฑล

- มีประชากรหนาแน่น มีกำลังซื้อแฝงสูง
- เป็นศูนย์กลางของภาคใต้ที่ทรัพยากรสมบูรณ์ ประชากรทั่วไปฐานะดี
- เป็นศูนย์กลางของระบบการขนส่งระหว่างประเทศทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ
- นักธุรกิจส่วนมากคุ้นเคยกับ Consumer Society และคุ้นเคยกับการทำงานระบบสากล และคนต่างชาติ

- แรงงานมีแรงจูงใจกว่าทางเหนือ

ดานังและปริมณฑล

- เป็นเขตเศรษฐกิจที่รัฐบาลเร่งรัดเป็นพิเศษ เช่น เมื่อเดือนมีนาคม 2537 ได้มีการเปิดนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ 2 พันไร่

- การคมนาคมระหว่างดานังกับฮานอยและไฮจิ-มินห์ ทำให้สะดวกทั้งทางรถยนต์ รถไฟทางอากาศ และทางน้ำ

- รัฐบาลสนใจที่จะพัฒนาให้เป็นเขตอุตสาหกรรมและศูนย์การขนส่งในระยะยาว

- เวียดนามพยายามผลักดันให้ดานังเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางบกเชื่อมกับประเทศลาวและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ซึ่งจะสอดคล้องกับโครงการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงของไทยแห่งที่ 2 ที่คาดว่าจะ เป็นบริเวณจังหวัดมุกดาหาร

- มีทรัพยากรแร่ธาตุที่สำคัญหลายชนิด

- แรงงานและค่าใช้จ่ายทั่วไปต่ำ

- มีท่าเรือน้ำลึกเทียบขาซีพอร์ด และท่า

เรือสำเภาในแม่น้ำฮานที่สามารถพัฒนาเพื่อรองรับ การขยายตัวทางเศรษฐกิจได้ไม่มากนัก

บริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง

- เป็นแหล่งที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดม สมบูรณ์ โดยเฉพาะทรัพยากรทางการเกษตร และ ทรัพยากรประมงทะเล

- ไม่ไกลจากท่าเรือส่งออกในนครโฮจิมินห์ และท่าเรือหลักในจังหวัดบาเรียวงเตา ที่จะพัฒนา ขึ้นภายใน 10 ปีข้างหน้า

- รัฐบาลท้องถิ่นมีความกระตือรือร้นและ ให้ความร่วมมือสูงกับนักลงทุนชาวต่างประเทศ

3. ผลกระทบต่อประเทศไทยภายหลังการยกเลิก Embargo

3.1 ด้านการค้า

สำหรับผลกระทบต่อประเทศไทยด้านการ คำนั้น ในด้านส่งออกการแข่งขันจากประเทศ เวียดนามในตลาดสหรัฐฯ คาดว่าจะยังไม่ใช้ในช่วง ระยะเวลาอันสั้นนี้เพราะสหรัฐฯ และเวียดนามยังไม่ ได้มีข้อตกลงการค้าใด ๆ ระหว่างกัน เวียดนามจึง ยังไม่ได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าใด ๆ ในการส่งออก ไปยังตลาดสหรัฐฯ ทั้งนี้เวียดนามจะยังไม่ได้รับ สถานะ MFN จากสหรัฐฯ จนกว่าจะมีการทำความ ตกลงทางการค้าระหว่างกัน แต่ตามหลักสากล การ กระทำข้อตกลงทางการค้าจะเป็นการทำกันระหว่าง ประเทศที่มีความสัมพันธ์ทางการทูตด้วยกันเท่านั้น และการสถาปนาความสัมพันธ์ดังกล่าว คาดว่าจะ ไม่สามารถมีขึ้นในอนาคตอันใกล้

ถึงแม้ว่าการ Embargo จะสิ้นสุดลงแล้ว สหรัฐฯ ยังคงรักษาไว้ซึ่งมาตรการต่าง ๆ ภายใต้ กฎหมายว่าด้วยการค้ากับศัตรู ซึ่งให้สหรัฐฯ ยัง

สามารถยึดทรัพย์สินของเวียดนามในสหรัฐฯ ไว้ก่อน เพื่อเป็นข้อต่อรองในการเจรจาให้เวียดนามคืนทรัพย์สิน ของสหรัฐฯ ต่อไป นอกจากนั้นยังทำให้สินค้า บางรายการที่เป็นสินค้ายุทธปัจจัยก็ไม่สามารถทำ การค้ากันได้

นอกจากนั้น เวียดนามยังจำเป็นต้องใช้ เวลาระยะหนึ่งในการปรับตัว ทั้งในแง่ของการ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้า และประสิทธิภาพ ของบริษัทการค้าของเวียดนามที่ยังไม่คุ้นเคยกับการ เข้าสู่ตลาดโลกเสรี โดยเฉพาะตลาดที่ค่อนข้าง พัฒนาและเต็มไปด้วยการแข่งขัน รวมทั้งเข้มงวด ทางด้านคุณภาพมาตรฐาน เช่น ตลาดสหรัฐฯและ ญี่ปุ่น

ในระยะต่อไปเวียดนามจะค่อย ๆ พัฒนา ยกระดับเป็นผู้ส่งออกเข้าไปยังตลาดโลกเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องพร้อมที่จะปรับขีดความสามารถในการแข่งขัน การสร้างภาพลักษณ์สินค้า ไทยให้หนีไปสู่สินค้าระดับสูงกว่าในอุตสาหกรรมที่มี การใช้แรงงานสูง เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ และรองเท้า

กฎหมายการค้าและการลงทุนของเวียดนามที่ยังมีไม่แน่นอนอยู่บ้าง คาดว่าสหรัฐฯ จะมีบทบาทอย่างสำคัญที่จะทำให้เวียดนามต้องมีการปรับปรุงมากขึ้น

3.2 ด้านการลงทุน

ภายหลังการยกเลิก Embargo ทำให้ เวียดนามได้รับเงินช่วยเหลือจาก World Bank และ ADB ซึ่งจะเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยอย่างหนึ่งในเรื่องการเงินสำหรับลงทุน และคาดว่าก่อนปี 2543 เวียดนาม จะสามารถมีเงิน 2.5 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ ในการพัฒนาต่าง ๆ เช่น ระบบสาธารณูปโภค

การคมนาคม กฎหมาย และบุคลากร

นอกจากนั้น ภายหลังจากการยกเลิก Embargo บริษัทอเมริกันก็ได้หึ่งไหลเข้าไปลงทุนเป็นอันมากและรวดเร็ว เนื่องจากได้มีการเตรียมตัวล่วงหน้ามาเป็นเวลานาน การลงทุนของสหรัฐฯ ในเวียดนามจะเป็นสาขาที่สหรัฐฯ มีความเชี่ยวชาญและไม่น่าจะกระทบต่อการลงทุนของไทยในเวียดนามนัก เพราะจะเป็นในสาขาอุตสาหกรรมหนักและภาคบริการเป็นส่วนใหญ่ เช่น การขุดเจาะน้ำมัน ท่อส่งก๊าซปิโตรเคมี โทรคมนาคม เครื่องจักรกล การก่อสร้าง และการบิน เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมที่มีการใช้แรงงานสูง เช่น สิ่งทอ และรองเท้ามีแนวโน้มที่จะย้ายฐานการผลิตไปสู่เวียดนามโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเวียดนามและสหรัฐฯ ได้มีการสถาปนาความสัมพันธ์กันอย่างเป็นทางการแล้ว

3.3 สินค้าเกษตร ปัจจุบันสินค้าข้าวของเวียดนามเริ่มเป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเวียดนามจะมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า แต่เวียดนามก็ยังมีจุดด้อยในเรื่องการตลาดและการจัดส่งที่ตรงเวลา ดังนั้นการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตข้าวไทยจะช่วยให้การรักษาและขยายตลาดข้าวไทยในตลาดโลกสามารถดำเนินการอย่างได้ผล นอกจากนี้ความร่วมมือกับเวียดนามจะเป็นอีกกลยุทธ์หนึ่งในการขยายและรักษาตลาดข้าวไทยในตลาดโลก

สำหรับสินค้าเกษตรอื่น ๆ เช่น ข้าวโพด ถั่วเหลือง ยางพารา และกาแฟยังมีปริมาณการผลิตที่ต่ำ และเทคโนโลยีการผลิตยังล้าหลังไทยอยู่มาก การผลิตส่วนใหญ่ใช้เพื่อการบริโภคภายในประเทศ จึงเป็นโอกาสอันดีที่ประเทศไทยจะเข้าไปลงทุนเพื่อ

ใช้เป็นฐานการผลิตวัตถุดิบป้อนอุตสาหกรรมในไทยต่อไป

ส่วนสินค้าสิ่งทอนั้น คาดว่าจะยังไม่เป็นคู่แข่งที่น่ากลัวในอนาคตอันใกล้เนื่องจากเวียดนามยังไม่ได้รับ GSP จากประเทศที่เป็นตลาดใหญ่ของไทย

4. ทิศทางการค้าและการลงทุนของไทยในเวียดนาม

ผลจากการยกเลิกมาตรการปิดล้อมทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ต่อเวียดนามจะเป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นการขยายตัวของเวียดนาม ซึ่งประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศเพื่อนบ้านและมีความโดดเด่นทางเศรษฐกิจในภูมิภาคนี้ จะสามารถใช้ความพร้อมในการขยายส่งออกและขยายฐานการผลิตของไทยเพื่อบุกตลาดเวียดนาม ทั้งนี้โดยอาศัยความคุ้นเคยและความได้เปรียบด้านการขนส่ง โดยที่ผ่านมามีสินค้าไทยได้เข้าสู่ตลาดเวียดนามมานาน ทั้งที่เปิดเผยและไม่เปิดเผยจนเป็นที่นิยมแพร่หลาย ตั้งแต่เวียดนามยังคงปิดประเทศ สินค้าหลายประเภทของไทยมีคุณภาพ และราคาตรงกับความต้องการของตลาดแห่งนี้ จึงคาดว่าสินค้าไทยจะสามารถเข้าสู่ตลาดนี้ได้เพิ่มขึ้น ได้แก่

-สินค้าที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานและวัสดุก่อสร้างตามภาวะการขยายตัวของก่อสร้างและโครงการพัฒนาขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ในเวียดนามที่จะได้รับเงินทุนจากแหล่งภายนอกเพิ่มขึ้น

-สินค้าสำเร็จรูปด้านอุตสาหกรรมเพื่อป้อนอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทยที่กำลังขยายตัว

-บุกเบิกสินค้าเกษตรและประมงแปรรูป ซึ่งเป็นสิ่งที่ไทยมีความชำนาญ เช่น ธุรกิจห้องเย็น

อาหารกระป๋อง และการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ เป็นต้น หากสามารถครองตลาดได้จะสามารถควบคุมการตัดราคาได้ ประกอบกับเวียดนามมีนโยบายส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ด้วย เนื่องจากเวียดนามไม่มีนโยบายส่งออกสินค้าวัตถุดิบ

-สินค้าอุปโภคบริโภค เช่น เสื้อผ้า ยาสีฟัน ผงซักฟอก และยารักษาโรคทั้งนี้แม้ว่าปัจจุบันกำลังซื้อจะอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำอยู่ แต่แนวโน้มจะมีสูงขึ้น โดยจะเห็นได้จากเวียดนามเริ่มมีสินค้าฟุ่มเฟือยจำหน่ายมากขึ้น

-การทำเหมืองแร่ต่าง ๆ เนื่องจากเวียดนามยังมีความอุดมสมบูรณ์ในด้านแร่ธาตุอยู่มาก

-ธุรกิจเกี่ยวกับการเจริญยแพร่หลาย

-ธุรกิจการเงิน/การธนาคารเพื่อรองรับธุรกิจไทยและต่างประเทศที่หลั่งไหลเข้าไปลงทุนมากขึ้น

-ธุรกิจการท่องเที่ยวที่ไทยมีความเชี่ยวชาญและเป็นธุรกิจสามารถช่วยสร้างธุรกิจต่อเนื่องและเป็นการกระจายรายได้ที่ดี ซึ่งเป็นที่ต้องการของเวียดนามด้วยเช่นกัน

ปัจจุบันเวียดนามมีนโยบายที่ให้ความสำคัญต่อการค้าในภูมิภาคเดียวกันเป็นอันดับแรก ดังนั้นไทยจึงควรสนับสนุนให้เวียดนามเข้าร่วมเป็นภาคีอาเซียนและอาฟต้า นอกจากนั้นเวียดนามยังมีความชำนาญในการทำธุรกิจระหว่างประเทศการเข้าไปร่วมดำเนินธุรกิจ ในลักษณะร่วมพัฒนาและการตลาดสำหรับสินค้า เกษตร เช่น ข้าว จะช่วยให้มีความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุนระหว่างกันมากขึ้นอีกทั้งยังเป็นส่วนช่วยลดปัญหาการเป็นคู่แข่งกันในตลาดโลก

ในด้านนโยบายของไทยที่จะเป็นศูนย์กลางทางการเงินในอินโดจีน จะช่วยให้เงินบาทไทย

เป็นเงินกลางในการซื้อขายสินค้า ซึ่งจะช่วยให้มีการขยายการค้าระหว่างกันมีความคล่องตัวขึ้น

- การเข้าไปลงทุนในการจัดตั้งและบริหารนิคมอุตสาหกรรมในเวียดนามจะเป็นส่วนช่วยให้นักลงทุนชาวไทยมีความมั่นใจในการลงทุนภายในนิคมมากกว่าการเข้าไปโดยลำพัง เพราะจะได้รับการดูแลรับผิดชอบจากรัฐบาลกลางมากกว่า แต่ทั้งนี้บริษัทผู้ผลิตและส่งออกไทยจะต้องให้ความสนใจต่อตลาดเวียดนามให้มากขึ้นกว่าเดิม และหันมาศึกษาถึงข้อมูลสู่ทางทางการตลาดให้มากยิ่งขึ้นตลอดจนต้องคำนึงถึงสภาวะการแข่งขันที่จะต้องเพิ่มสูงขึ้นไม่ว่าจะเป็นในแง่ของการส่งสินค้าเข้าไปจำหน่ายหรือการลงทุนสร้างฐานการผลิตในเวียดนามโดยการศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ รวมทั้งการปรับตัวหรือพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันให้มากยิ่งขึ้นต่อไป

5. ข้อคิดเห็น

ภายหลังการยกเลิก Embargo แล้วเวียดนามมีความตื่นตัวอย่างมากในปรับปรุงตัวเองในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม กฎระเบียบการค้าและการลงทุนให้เป็นสากลมากขึ้น อันเป็นผลมาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น อิทธิพลจากกลุ่มการเมืองสายปฏิรูปมีอำนาจเหนือกลุ่มอนุรักษ์ ความต้องการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และที่สำคัญเพื่อให้ได้รับสิทธิพิเศษด้านศุลกากรจากประเทศที่พัฒนาแล้วในอนาคต

แต่อย่างไรก็ตาม อุปสรรคสำคัญที่เวียดนามกำลังเผชิญอยู่ก็คือ การขาดแคลนเงินทุน ปัจจุบันเวียดนามต้องการเงินทุนมหาศาลในการพัฒนาอุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐานกว่า 40,000 ล้านดอลลาร์

เหรียญสหรัฐฯ สำหรับการพัฒนาในช่วงปี 2533-2542 เพื่อหนุนให้เศรษฐกิจขยายตัวในอัตรา ร้อยละ 8-10 เวียดนามได้มีความพยายามแสวงหา เงินทุนจากทั้งแหล่งนอกประเทศ เช่น ADB และ World Bank และจากภายในประเทศเป็นอย่างมาก นาย Vo Thi Vuong รองผู้อำนวยการสำนักงาน พัฒนาตลาดทุนแห่งธนาคารชาติเวียดนามให้ความ เห็นว่า เป็นการยากมากที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าว แม้ว่าธนาคารชาติมีแผนที่จะผ่อนคลายการ ควบคุมธนาคารพาณิชย์และใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อ เป็นการระดมเงินทุนจากภายในประเทศมากขึ้นก็ ตาม แต่การที่จะจัดเงินทุนจำนวน 8.5 พันล้าน

เหรียญสหรัฐฯ ให้ได้ภายในปี 2538 ก็ยังเป็นการ ยากยิ่ง ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้มากที่เวียดนามจะ แสวงหาความร่วมมือในด้านต่าง ๆ จากต่างประเทศ เพื่อแก้ปัญหาหนี้ ASEAN โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศ ไทยในฐานะที่เป็นประเทศเพื่อนบ้านกับเวียดนาม และมีความพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือได้ในระดับ หนึ่ง จะต้องพิจารณาว่าควรที่จะยอมรับเวียดนาม เข้าเป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจ เพื่อรักษาผลประโยชน์ร่วมกันในระยะยาวหรือจะปล่อยโอกาสนี้ ไปและทำให้เวียดนามกลายเป็นคู่แข่งทางการค้าใน ตลาดโลก ที่จะมีการแข่งขันมากยิ่งขึ้นในอนาคต

□□

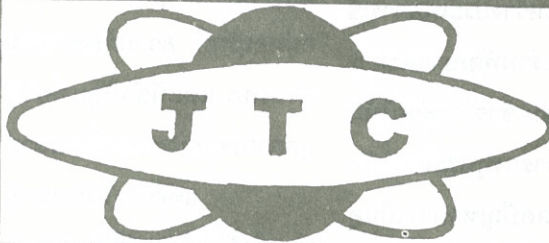
อกินันทนากการ

จาก

บริษัท จินณวัตร เทเลคอม จำกัด

JINNAWAT TELECOM CO; LTD.

บริษัท จินณวัตร เทเลคอม จำกัด

JINNAWAT TELECOM CO.,LTD.